

7 Ιανουαρίου 2025

## ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΟΤΙΜΑ

Συμμετοχή στη διαβούλευση

για το ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ:

«Αντιμετώπιση νέων μορφών βίας κατά των γυναικών -Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385 - Πρόσθετες ρυθμίσεις στον νόμο περί ενδοοικογενειακής βίας - Αναδιοργάνωση των ιατροδικαστικών υπηρεσιών -Ενίσχυση της λειτουργίας της Eurojust- Μέτρα για την προστασία των ανηλίκων και την κα-ταπολέμηση της εγκληματικότητας στον Ποινικό Κώδικα και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας - Δικονο-μικές διατάξεις αρμοδιότητας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και άλλες ρυθμίσεις»

Με αφορμή την εσπευσμένη κατάθεση του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385 και την αντιμετώπιση νέων μορφών έμφυλης βίας, το οποίο αναρτήθηκε 24 Δεκεμβρίου 2024 σε μια διαβούλευση που λήγει σήμερα 7 Ιανουαρίου 2025, θα θέλαμε να καταθέσουμε τη γενικότερη ανησυχία μας και τον προβληματισμό μας και αναφορικά με τον τρόπο νομοθέτησης, αλλά κυρίως αναφορικά με τη γενικότερη φιλοσοφία του προτεινόμενου νόμου. Καταρχάς, παρότι δεν συντρέχει καμία επείγουσα προθεσμία, ο χρόνος διαβούλευσης που δόθηκε για μια τόσο σημαντική Οδηγία ήταν ελάχιστος. Παράλληλα δεν υπήρξε ακρόαση διαβούλευση με τους αρμόδιους επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς, με εξειδικευμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που υποστηρίζουν επιζώσες έμφυλης βίας, αλλά και οποιαδήποτε διατομεακή συνεργασία με συναρμόδιους δημόσιους φορείς (π.χ. τη Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, με άλλα υπουργεία, κ.λπ.).

Επιπλέον το σχέδιο νόμου δεν απηχεί τον σκοπό της Οδηγίας που είναι να παράσχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την αποτελεσματική πρόληψη και καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής (“εξ οικείων”, όπως προτείνεται με τη νέα ορολογία) βίας σε ολόκληρη την Ένωση, μέσα από ένα πλέγμα αλληλένδετων διατάξεων και μέτρων που συμπεριλαμβάνουν την πρόληψη, την προστασία και την υποστήριξη των θυμάτων, την πρόσβασή τους στη δικαιοσύνη, τη συλλογή δεδομένων, τον συντονισμό και τη συνεργασία.

Με ανησυχία διαπιστώνουμε ότι και στο εν λόγω σχέδιο νόμου οι προσπάθειες απόκρισης εκ μέρους της πολιτείας, που είναι η αρμόδια για την προστασία των επιζώσων είναι εσπευσμένες και ασυντόνιστες, και δεν στηρίζονται σε όρους και προϋποθέσεις ολιστικών και μακρόπνων πολιτικών που, όπως προτάσσει η Οδηγία, θα έπρεπε πρωτίστως να στοχεύουν στην πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή πρόληψη. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι μια σειρά πολύ σημαντικών άρθρων της Οδηγίας δεν έχουν συμπεριληφθεί στο σχέδιο νόμου, όπως για παράδειγμα το άρθρο 20 για την προστασία της ιδιωτικής ζωής του θύματος, τα άρθρα που αφορούν την ανάγκη για ειδική υποστήριξη των θυμάτων σεξουαλικής βίας (26), ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων (27), σεξουαλικής παρενόχλησης στην εργασία (28) όπως και το άρθρο 33 για τη στοχευμένη στήριξη σε θύματα με διατομεακές ανάγκες που αφορά θύματα που βιώνουν διασταυρούμενες διακρίσεις και ανισότητες - όπως είναι οι γυναίκες με αναπηρία, με καθεστώς διαμονής εξαρτώμενου προσώπου, μετανάστριες που δεν διαθέτουν επίσημα έγγραφα, αιτούσες την παροχή διεθνούς προστασίας, γυναίκες με μειονοτικό φυλετικό ή εθνικό υπόβαθρο, γυναίκες με χαμηλό εισόδημα, κρατούμενες, λεσβίες,

ομοφυλόφιλες, αμφιφυλόφιλες, τρανς ή ίντερσεξ άτομα, ηλικιωμένες γυναίκες ή γυναίκες με διαταραχές χρήσης αλκοόλ και ναρκωτικών που θα πρέπει να λαμβάνουν ειδική προστασία και υποστήριξη. Επίσης στο σχέδιο νόμου δεν συμπεριλαμβάνονται μια σειρά άρθρων για την πρόληψη και έγκαιρη παρέμβαση, όπως για παράδειγμα το άρθρο 35 που αφορά ειδικά μέτρα για την πρόληψη του βιασμού και την προώθηση του κεντρικού ρόλου της συναίνεσης στις σεξουαλικές σχέσεις και το άρθρο 36 για την κατάρτιση και ενημέρωση των επαγγελματιών καθώς και άρθρα για τον συντονισμό και τη συνεργασία όπως το άρθρο 40 για τον διυπηρεσιακό συντονισμό και τη συνεργασία και το άρθρο 41 που αφορά τη συνεργασία με μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Παρότι, γνωρίζουμε ότι κατά την ενσωμάτωση μιας Οδηγίας στο εθνικό δίκαιο, δεν έχει προτεραιότητα η κατά λέξη μεταφορά όλων των διατάξεων της Οδηγίας, αλλά η εξασφάλιση ότι η εθνική νομοθεσία θα ανταποκρίνεται στην ουσιαστική κάλυψη των προδιαγεγραμμένων στόχων και του σκοπούμενου αποτελέσματος που θέτει, θεωρούμε ότι είναι προβληματική η επιλεκτική ενσωμάτωση συγκεκριμένων διατάξεων της Οδηγίας και μάλιστα χωρίς επαρκή αιτιολόγηση. Εάν η παράλειψη ενσωμάτωσης ορισμένων διατάξεων οφείλεται στο γεγονός ότι η προστασία που παρέχουν καλύπτεται ήδη από την εθνική νομοθεσία, αυτό θα πρέπει να αποτυπώνεται σαφώς στην αιτιολογική έκθεση. Μια τέτοια προσέγγιση θα διασφάλιζε τη διαφάνεια της νομοθετικής διαδικασίας και θα ενίσχυε την εμπιστοσύνη των πολιτών και πολιτισμών στη συμμόρφωση της χώρας με το ενωσιακό δίκαιο. Ενδεικτικές, από την άποψη αυτή, είναι και οι αλλαγές που εισάγονται σε μια σειρά όρους. Για παράδειγμα η ενδοοικογενειακή βία (*domestic violence*) μεταφράζεται στα ελληνικά ως «εξ οικείων βία» (και στην Οδηγία και στο σχέδιο νόμου), και δεν υπάρχει καμία αναφορά ούτε στον Ν. 3500/2006 για την ενδοοικογενειακή βία, ούτε στον Ν. 4531/2018 για την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, όπου ο αγγλικός όρος *domestic violence* αποδίδεται ως ενδοοικογενειακή βία. Εισάγεται δηλαδή ένας νομικός νεολογισμός χωρίς αναφορά στην ισχύουσα νομοθεσία και διασαφήνιση του νέου όρου. Επίσης ο όρος *female genital mutilation* αποδίδεται στο σχέδιο νόμου ως ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων και παραλείπεται το «γυναικείων» παρότι και η Οδηγία τον περιλαμβάνει στο άρθρο 3 (ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων), και ο Ν. 4531/2018 στο άρθρο 38 και ο ΠΚ στο άρθρο 315. Ενώ διατηρείται ο ξεπερασμένος όρος εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής και όχι σεξουαλική εκμετάλλευση.

Επίσης, δε θα μπορούσαμε να μην αναφέρουμε ότι στο συγκεκριμένο σχέδιο νόμου παραλείπεται για άλλη μια φορά η ποινική τυποποίηση της γυναικοκτονίας, ενώ στην Οδηγία η γυναικοκτονία αναφέρεται στα εγκλήματα που εμπίπτουν στον ορισμό της βίας κατά των γυναικών (προοίμιο, σημείο 9) και υπάρχει ειδική μνεία για την ανάγκη στοχευμένης προστασίας και υποστήριξης των παιδιών όταν δολοφονείται ο/η γονέας ως αποτέλεσμα της έμφυλης βίας (προοίμιο, σημείο 69).

Το σχέδιο νόμου αποτελεί σε μεγάλο βαθμό συνέχεια των πρόσφατων *ad hoc* παρεμβάσεων και αξιοποιεί την ποινική καταστολή και αυστηροποίηση των ποινών ως την βασική, αν όχι αποκλειστική, οδό για την προστασία των θυμάτων έμφυλης βίας. Και μάλιστα χωρίς να έχει προηγηθεί συντονισμός και συνεργασία των συναρμόδιων δημόσιων φορέων (π.χ. υπουργείων, γενικών γραμματειών και ιδιαίτερα της ΓΓΙΑΔ) ή καθορισμός κοινών προτυποποιημένων διαδικασιών διαχείρισης και απόκρισης, αλλά ούτε και διαβούλευση με τις εξειδικευμένες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που υποστηρίζουν θύματα έμφυλης βίας.

Όπως σημείωναν οι αρμόδιοι επιστημονικοί και επαγγελματικοί φορείς στις τοποθετήσεις τους για τις εξαγγελίες του υπουργού δικαιοσύνης, ένα τόσο σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα όπως η ενδοοικογενειακή βία δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται

«με πρακτικές επιλεκτικής νομοθέτησης, στο πλαίσιο επικοινωνιακής διαχείρισης συγκεκριμένων υποθέσεων και υπό την πίεση της κοινής γνώμης».<sup>1</sup>

Μάλιστα η [Συντονιστική Επιτροπή της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος](#) εκφράζει τις έντονες αντιρρήσεις της σε σειρά διατάξεων του εν λόγω Σχεδίου Νόμου που αναφέρονται σε νέες τροποποιήσεις του ΠΚ και του ΚΠΔ, οι οποίες εισάγουν εξαιρετικό δίκαιο, παραβιάζουν το τεκμήριο αθωότητας, τη διάκριση των εξουσιών, την αρχή της αναλογικότητας, δημιουργούν κίνδυνο καταχρηστικής χρησιμοποίησης των προβλεπόμενων μέτρων και έρχονται σε αντίθεση ιδίως με τα άρθρα 5, 6 και 25 του Συντάγματος και 5 και 6 της ΕΣΔΑ.

Παρά την αγωνία μας για την προστασία της ζωής και της αξιοπρέπειας των επιζωσών και την ανησυχία μας για την πλημμελή κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους και την επαναθυματοποίησή τους - στο πλαίσιο της δίωξης και διερεύνησης των περιστατικών έμφυλης βίας, αλλά και στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας - δεν θα θέλαμε να διολισθήσουμε σε μία προσέγγιση που παραβιάζει το δικαίωμα και των δύο μερών σε μια δίκαιη δίκη, ούτε θα υποχωρήσουμε από την υπεράσπιση του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών θεσμών και αρχών που διέπουν τον φιλελεύθερο πυρήνα του ποινικού δικαίου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι επιφυλάξεις και ανησυχίες μας αφορούν καταρχάς την σοβαρότητα και νομική εγκυρότητα της απόκρισης απέναντι σε ένα φαινόμενο που έχει πάρει μεγάλες και ορατές πλέον διαστάσεις και το οποίο η συγκροτημένη πολιτεία οφείλει να αντιμετωπίζει ολιστικά, με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που θα συμπεριλαμβάνουν σε κάθε περίπτωση την πρόληψη της έμφυλης βίας, την προστασία όλων των επιζωσών και επιζώντων ατόμων, τις διαδικασίες δίωξης και τον συντονισμό του συνόλου των συναρμόδιων φορέων της πολιτείας (π.χ. υπηρεσιών υγείας, διωκτικών και δικαστικών αρχών, προνοιακών υπηρεσιών, δημόσιου δικτύου δομών προστασίας, υπηρεσιών απασχόλησης, κ.λπ.), της αυτοδιοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών, όπως άλλωστε επιτάσσει η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (4 Ps: prevention/ protection/ prosecution/ coordinated policies).

Παράλληλα παρατηρούμε ότι το σχέδιο νόμου δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη τις 71 [συστάσεις της Επιτροπής GREVIO](#) για τη χώρα μας, οι περισσότερες από τις οποίες είναι επείγουσες και κατεπείγουσες και οι οποίες σύμφωνα με την [Επιτροπή των Μερών](#) θα πρέπει να έχουν υλοποιηθεί έως τον Δεκέμβριο του 2026

Στο πλαίσιο αυτό προκύπτουν μια σειρά από σοβαρά ερωτήματα/ζητήματα:

- Η έμφαση στην καταστολή δεν περιορίζει εκ προοιμίου την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης αγνοώντας παράλληλα τη βαρύνουσα σημασία της πρόληψης του φαινομένου για την οποία απαιτούνται μακρόπνοες πολιτικές σε πολλούς και διακριτούς τομείς παρέμβασης;
- Μήπως αυτός ο τρόπος διαχείρισης, που εξαντλείται σε διαρκείς προσπάθειες αυστηροποίησης των ποινών και των διαδικασιών και σε ασύνδετα μεταξύ τους μέτρα, εντέλει δηλώνει και την αδυναμία της πολιτείας να αντιμετωπίσει συντονισμένα και ολιστικά τα περιστατικά έμφυλης βίας, διαθέτοντας τους απαιτούμενους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους;
- Παράλληλα η αγνόηση της περιπλοκότητας του φαινομένου και των διασταυρούμενων ανισοτήτων που βιώνουν διαφορετικές επιζώσεις έμφυλης βίας (λόγω φυλής, γλώσσας, θρησκείας, ταυτότητας φύλου, σεξουαλικού προσανατολισμού, αρτιμέλειας, νομικού καθεστώτος, κ.λ.π.), δεν επιτρέπει

<sup>1</sup> [Δελτίο Τύπου](#), Συντονιστικής Επιτροπής της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, 21.06.2024.

την ανάπτυξη στοχευμένων μέτρων και πολιτικών που θα διασφαλίζουν ίση πρόσβαση στις δομές προστασίας σε όλη την επικράτεια για όλες τις επιζώσες και για όλες τις μορφές έμφυλης βίας, ούτε και την ανάπτυξη ασφαλιστικών δικλείδων για την προορατική αντιμετώπιση της κλιμάκωσης της έμφυλης βίας.

- Η απουσία συστηματικής και θεσμοποιημένης διαβούλευσης και συνεργασίας με τους συλλογικούς, επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς της κοινωνίας των πολιτών, και ιδιαιτέρως με τις μη κυβερνητικές/ γυναικείες/ φεμινιστικές οργανώσεις που υποστηρίζουν επιζώσες και έχουν εγνωσμένη εμπειρία και τεχνογνωσία από την παρέμβασή τους στο πεδίο δεν είναι μόνο δείγμα δημοκρατικού ελλείμματος αλλά ταυτοχρόνως απομειώνει την αποτελεσματικότητα ή και ευρηματικότητα της συνολικότερης απόκρισης.

Σύμφωνα με έγκυρες εγκληματολογικές έρευνες και την μακρά εμπειρία στο πεδίο της υποστήριξης των επιζώσων γνωρίζουμε ότι η αυστηροποίηση των ποινών δεν λειτουργεί αποτρεπτικά, ούτε και προστατευτικά για τα θύματα της έμφυλης βίας. Επίσης είναι προφανές ότι η απόκριση εκ μέρους της πολιτείας θα πρέπει να μη μένει μόνο στη νομοθέτηση αλλά να διασφαλίζει και την εφαρμογή των νόμων από όλες τις αρμόδιες αρχές με πρόβλεψη για διαρκή κατάρτιση και επιμόρφωση των επαγγελματιών ιδιαιτέρως σε ό,τι αφορά την προστασία των επιζώσων και την αποτροπή της κλιμάκωσης της βίας.

Με βάση τα παραπάνω θεωρούμε ότι το σχέδιο νόμου θα πρέπει να αποσυρθεί και να κατατεθεί εκ νέου αφού προηγηθεί ουσιαστική και μακρά διαβούλευση με τους αρμόδιους επιστημονικούς και επαγγελματικούς φορείς και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που υποστηρίζουν επιζώσες έμφυλης βίας.

Αναλυτικότερες παρατηρήσεις επί συγκεκριμένων άρθρων:

I. Το παρόν νομοσχέδιο περιορίζεται εν πολλοίς στη δικαστική αντιμετώπιση του φαινομένου της έμφυλης βίας δίνοντας έμφαση στην καταστολή, παραγνωρίζοντας ότι σκοπός της Οδηγίας, την οποία επιχειρεί να ενσωματώσει, είναι η ολιστική αντιμετώπισή του.

Η κατασταλτική προσέγγιση του νομοθέτη αποτυπώνεται στις παρακάτω προβλέψεις :

1. Προβλέπεται γενικά η επιβολή αυστηρότερων ποινών για συγκεκριμένα αδικήματα ενδοοικογενειακής βίας.
2. Προβλέπεται η κατ'εξαίρεση κατάργηση του βουλεύματος και η απευθείας παραπομπή των δραστών στο ακροατήριο, σε περιπτώσεις κακουργημάτων ενδοοικογενειακής βίας, προς χάριν της «γρηγορότερης εκδίκασης των υποθέσεων» (αρ. 14 ν/σ), χωρίς δηλαδή να μεσολαβεί η κρίση του δικαστικού συμβουλίου, που αποτελεί μια δικλείδα ασφαλείας για μια δίκαιη δίκη.
3. Προβλέπεται ο κατ'οίκον περιορισμός και η ηλεκτρονική επιτήρηση («βραχιολάκι»), τόσο ως εναλλακτική μορφή έκτισης ποινής (αρ. 14 ν/σ) όσο και ως περιοριστικός όρος (αρ. 18 ν/σ).
4. Στα αδικήματα ενδοοικογενειακής βίας για τα οποία έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης άνω των δύο ετών (αρ. 14 ν/σ), καταργείται η αναστολή της έκτισης της ποινής καθώς και η μετατροπή της. Επίσης τυχόν έφεση που θα ασκηθεί προβλέπεται πως δεν θα έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

Με τις παραπάνω επιλογές του, ο νομοθέτης δίνει υπέρμετρη έμφαση στην καταστολή και την επιτήρηση, ενώ ταυτόχρονα παραγνωρίζει τη σημασία της πρόληψης, για την οποία δεν προβλέπει τους αναγκαίους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, καταδεικνύοντας ταυτόχρονα και την αδυναμία της πολιτείας να αντιμετωπίσει με συντονισμένο και ολιστικό τρόπο τα περιστατικά έμφυλης βίας.

II. Στο ίδιο πνεύμα, σύμφωνα με το **αρ. 24** του ν/σ, δίνεται η δυνατότητα στον/στη διάδικο που είχε δηλώσει υποστήριξη της κατηγορίας κατά τη διεξαγωγή της δίκης, να απευθυνθεί με υπόμνημα στο αρμόδιο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών το οποίο θα κρίνει επί της χορήγησης ή μη της υφ'όρον απόλυσης του καταδικασθέντος. Η παραπάνω πρόβλεψη επί της ουσίας συνιστά μια ανεπίτρεπτη παρέμβαση που αφορά συγκεκριμένα κακουργήματα, εισάγει μια εξαίρεση για μια συγκεκριμένη κατηγορία κρατουμένων, αποτυπώνοντας έτσι την τιμωρητική προσέγγιση της πολιτείας. Διερωτόμαστε, ωστόσο, γιατί μέχρι σήμερα δεν εφαρμόζεται στην πράξη η ήδη υφιστάμενη από ετών ηπιότερη ρύθμιση που απορρέει από την Οδηγία (ΕΕ) 2012/29, σύμφωνα με την οποία θα πρέπει να παρέχονται στα θύματα συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με την αποφυλάκιση (ή την απόδραση) του δράστη, εφόσον τα τελευταία έχουν εκφράσει σχετική επιθυμία.

III. Στο υπό ψήφιση νομοσχέδιο περιλαμβάνονται επίσης και διατάξεις που αφορούν τους ανήλικους, με ρυθμίσεις που κινούνται σε επίπεδα αυστηροποίησης και καταστολής τόσο για παιδιά όσο και για γονείς. Από την πληθώρα των διατάξεων δεν μπορούμε να παραλείψουμε να σχολιάσουμε κριτικά την εκ νέου διεύρυνση της δυνατότητας επιβολής προσωρινής κράτησης των ανηλίκων που έχουν συμπληρώσει τα 15 έτη (**αρ. 35 ν/σ**) που έρχεται σε αντίθεση με το **αρ. 9** παρ. 1 της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, σύμφωνα με το οποίο ορίζεται πως «...Η σύλληψη, κράτηση ή φυλάκιση ενός παιδιού πρέπει.....να μην αποτελέσει παρά έσχατο μέτρο και να είναι αιμικρότερης δυνατής χρονικής διάρκειας».

IV. Περαιτέρω, σε μια απόπειρα να παρασχεθεί αρωγή στα θύματα ενδοοικογενειακής βίας, ο νομοθέτης προβλέπει, στο πλαίσιο της διαδικασίας διαμεσολάβησης και ως προϋπόθεση αυτής, την υποχρέωση του δράστη πλημμελήματος να αποζημιώσει το θύμα, με την καταβολή εύλογης χρηματικής ικανοποίησης αλλά και με αποζημίωση που στόχο έχει την κάλυψη των άμεσων αναγκών του (**αρ. 15 ν/σ**). Πέραν του ότι δεν εξειδικεύεται σε τι συνίστανται οι «άμεσες ανάγκες» ενός θύματος ενδοοικογενειακής βίας (διατροφικές; στεγαστικές; κάλυψης τυχόν δικαστικών εξόδων;) πρέπει να επαναλάβουμε τα εξής ως προς το ζήτημα της χρηματικής ικανοποίησης του θύματος από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης, κατόπιν αίτησής του, όταν προκύπτει πως ο φερόμενος ως δράστης αδυνατεί να αποζημιώσει το θύμα:

Καταρχάς πρέπει να ειπωθεί πως αναγνωρίζουμε ανεπιφύλακτα τη σημασία της χρηματικής ικανοποίησης ενός ατόμου που υπέστη ενδοοικογενειακή βία. Όμως, πρέπει να επισημάνουμε πως η Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης συστάθηκε με το Νόμο 3811/2009 και μέχρι σήμερα δεν διαθέτουμε επαρκή στοιχεία για την λειτουργία της και για την αποτελεσματική αποζημίωση των ζημιωθέντων, οι προϋποθέσεις, δε, που τίθενται για τη διεκδίκησή της από το θύμα (ουσιαστικές αλλά και χρονικές) καθιστούν την Αρχή ανενεργό. Στην ισχύουσα ήδη διάταξη (ν.5090/2024) η κρατική αποζημίωση, καταβαλλόμενη από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης, επιτελεί έναν επικουρικό ρόλο, η δε καταβολή της κρατικής αποζημίωσης τελεί υπό τον όρο της αποδεδειγμένης οικονομικής αδυναμίας του δράστη να αποζημιώσει το θύμα ενδοοικογενειακής βίας. Η αυστηρή αυτή προϋπόθεση αποδεδειγμένης αδυναμίας του δράστη προβληματίζει στο βαθμό που ουσιαστικά προϋποθέτει το θύμα να έχει ήδη διεκδικήσει αποζημίωση και να μην έχει καταβληθεί αυτή λόγω οικονομικής αδυναμίας. Τελικά, αυτή η ρύθμιση δύναται να επιβαρύνει δυσανάλογα την επιζώσα, η οποία, μέχρι να αποδειχθεί ότι ο δράστης δεν έχει τα οικονομικά μέσα

να την ικανοποιήσει, θα έχει η ίδια περιέλθει σε οικονομική ένδεια. Τέλος, η διατύπωση ότι η Ελληνική Αρχή οφείλει να καταβάλει χωρίς καθυστέρηση, είναι γενικόλογη και δεν επιτυγχάνεται ο απαραίτητος βαθμός αποτελεσματικής προστασίας της ζημιωθείσας από την παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά του δράστη. Σημειωτέο ότι η αίτηση για αποζημίωση, προϋποθέτει την πληρωμή παραβόλου ύψους 50,00 ευρώ κάτι το οποίο μπορεί να επιβαρύνει οικονομικά την αιτούσα, η οποία βρίσκεται ήδη σε δυσχερή οικονομική κατάσταση.

Συνολικά, η όλη πρόβλεψη κρίνεται ατυχής και είναι προβληματικό που ο θεσμός της κρατικής αποζημίωσης σύμφωνα με τις ισχύουσες ρυθμίσεις συνδέεται με την διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης ενώ, όπως άλλωστε συστήνει η Επιτροπή GREVIO, όλες ανεξαιρέτως οι επιζώσες ενδοοικογενειακής βίας και τα παιδιά τους θα πρέπει να λαμβάνουν κρατική οικονομική υποστήριξη και αρωγή στα πρώτα, τουλάχιστον, βήματα διαφυγής τους από βίαιες/κακοποιητικές σχέσεις.

V. Γενικότερα, ως προς το θεσμό της ποινικής διαμεσολάβησης, το Κέντρο Διοτίμα επισημαίνει για άλλη μια φορά τις προφανείς και σοβαρές αδυναμίες της όλης ρύθμισης, που εκκινούν από την έλλειψη πιστοποιημένων ή/και κρατικά εποπτευόμενων δομών σε όλη τη χώρα για την παρακολούθηση συμβουλευτικών-θεραπευτικών προγραμμάτων εκ μέρους των δραστών. Περαιτέρω, δεν μπορούμε να μην επαναλάβουμε, σε ό,τι αφορά στη συναίνεση του θύματος σχετικά με την υπαγωγή στη διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης, πως στην πράξη αρκετές φορές έχει αποδειχθεί ότι τα δύο εμπλεκόμενα μέρη δεν είναι πάντοτε «ισότιμα». Συχνά η συναίνεση του θύματος είναι προϊόν εξαναγκασμού από τον δράστη ή αποσπάται βεβιασμένα μετά από παροτρύνσεις από τον συγγενικό και φιλικό περίγυρο του θύματος προκειμένου «να μην επέλθει ανεπανόρθωτη ρωγμή στην οικογένεια». Υπό αυτό το πρίσμα το Κέντρο Διοτίμα εξακολουθεί να στέκεται επιφυλακτικά απέναντι στη συγκεκριμένη ρύθμιση, η οποία χαρακτηρίζεται από σχεδόν παντελή έλλειψη εθνικού σχεδιασμού και υποστηρικτικών μηχανισμών και στερείται οποιασδήποτε πλαισίωσης από δημόσιες πολιτικές και ορθές πρακτικές.